

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, foaia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOI.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — În inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

— Manuscriptele nu să dau înapoi. —

Munca din zilele păcii își va avea răsplata sa!

Nici odată mai frumos ca în zilele noastre, nu ni s'a dat să vedem cu ochii și să înțelegem în deplinătatea lui adevărul, că munca cea sirguincioasă, tăcută, stăruitoare, din zilele de pace a unui popor, își va primi negreșit răsplata sa când îi va bate ciasul ei! — După războiul din 1877, România s'a închis oarecum între pereții casei sale și s'a pus pe muncă de albină sirguincioasă pentru a-și întări stările ei din lăuntru, să-și strălăie țara în lung și în lat cu căi ferate, care pe atunci erau numai foarte puține în țară; să-și aducă în bunăstare portul ce a căpătat la mare, Constanța; să-și sporească numărul corăbiilor cărușitoare a negôșului țării, dând tot mai mult avânt și înflorire acestui negoț care duce în lumi depărtate bucatele cele multe și petroleul cel mult al țării, aducând pe ele bani din greu și ajutând la îmbogățirea țării; să-și reguleze orașele; să-și umplă satele de școale; — dar mai presus de toate să-și înmulțească și să-și ducă spre desăvîrșire armata țării, înzestrându-o cu ofițerii cei mai luminați și cu armele cele mai bune! Credeai uneori că conducătorii acestei țări nici nu mai au ochi și urechi și pentru cele ce se întâmplă în jur de țara lor, toți își au privirile aplecate numai aci la ei acasă, asupra muncii mari ce curge și ferbe și zburnește din pământ peste tot coprișul, pentru întărirea în toate privințele a țării, a națiunii lor.

Și cât de cuminte să dovede acest lucru, atunci, când ciasul istoriei bătu pentru țara lor și o chemă să-și arate vrednicia și să-și ia roada muncii sale cuminiți din timpul îndelung al păcii! Acum văzu lumea cât de gata e această țară și pentru o pășire în afară! Că ea știe pași și în afară cu pas așa de greu și cu braț așa de tare, încât prețuște cât două țări ca ea! Și își primește răsplata sa: creștere de hotare și creștere nebănuită de mare ca vază în ochii lumii!

Nici odată mai frumos ca acum, în zilele noastre, nu s'a dat să se

vădească, cum munca înțeleaptă și neodichnită din zilele păcii, își ia răsplata ei vrednică, în zilele grele, când bate ciasul răsplătirii ei.

Nu o spunem aceasta numai pentru a arăta norocul și înțelepciunea fraților din Regatul liber, — ci mai virtos pentru ca și noi, înțelegând aceasta, să învățăm ceva dela ei, să ne îmbărbătam și noi la muncă cât mai stăruitoare în zilele păcii noastre! Să vedem să ne întărim în toate privințele, pe toate căile pe cari putem! Să ne întărim și îmbogățim sufletele și inimile cu credință în viitorul frumos ce-l are acest neam românesc aici în Răsăritul Europei; să ne întărim temelile vieții, bunăstarea materială, care ne ajută la înălțarea mai repede și în învățatură; și să ne umplem de nadejdea, că și pentru munca, pentru osteneala noastră și pentru așteptarea noastră, trimite va Dumnezeu plinirea vremii, bate va odată ciasul, când să ne luăm răsplătirea cu cădere.

Pentru că însă acel cias să nu ne aștepte neputincioși și nevrednici de darurile sale, trebuie să lucrăm mai ales acum, în zilele de pace, la înflorirea vieții noastre românești, în familie, în biserică, în așezămintele noastre culturale și economice, și în orice fel de așezăminte sau de întreprindere națională!

Când ne chiamă școala română ca să-i dau puțină de viață, să nu rămânem muși și nemișcați la chemarea ei;

când ne chiamă biserică națională, să-i ascultăm chemarea;

când ne cheamă Asociațiunea, ca muncitoare întru răspîndirea culturii românești, să-i plinim cererea;

când ne cheamă fruntași buni la întemeierea și spriginirea de așezăminte economice, să-i urmăm cu însuflețire;

când ne chiamă negoțul românesc să spriginim pe frații ce l-au întreprins, să-l ascultăm cu drag, și unde numai putem să nu călcăm pe prag de prăvălie streină, ci numai pe cea a Românului!

când ne chiamă meseriile românești, să le dăm cu drag spriginul nostru, lucrându-ne toate celea numai la măestri români!

când ne chiamă conducătorii politici la mișcări naționale, să-i urmăm cu însuflețire și alipire puternică!;

— și dacă toate acestea așa le vom face, — să fim siguri că bine va fi și de noi, mai curînd chiar decît am bănuț astăzi! Căci așa ne vom întări ca neam, încît nu vor mai putea trece peste noi și cererile noastre drepte, toți cei cari azi ne nesocotesc și ne încălcă în picioare drepturile și libertățile!

Credeți Români în viitorul nostru frumos, mare chiar, și, pentru a grăbi sosirea lui, munciți din greu în timpul de pace, la întărirea voastră și sufletească și materială, căci întărindu se singularicii, să întărește însași națiunea și i-se pregătește viitorul de aur!

Nu mai vor bravii tineri

să sufere umilirea!

Biserica greco-catolică română are, din vechi vremuri, obiceiul de a trimite o parte a tinerilor sei clerici, ca să învețe teologia și seminarele catolice din țară. Asta din două îndemnuri: întâi fiindcă nu are seminarii proprii ale sale în de-ajuns, pentru creșterea tinerilor de lipsă carierei preoțești, — a doua fiindcă biserică papistașă imbiase oarecari ușurări, ajutoare tinerilor clerici ce-i vor cerceta seminariile papistașe din Pesta, din Ungvár, din Oradea-mare etc.

În timpul din urmă însă seminariile latine papistașe din Ungaria, nu mai sunt numai seminare pentru creșterea viitorilor preoți, slujitorii altarelor, propoveditorii ai învățăturilor sfinte ale lui Christos, ci ele sunt și voesc să fie, în același timp, fabrici de maghiarizare! Și de aceea ele cer de-o vreme încoace tot mai strigător tinerilor români, slovaci ori nemți ce le cercetează, ca să se facă în același timp preoți și maghiari! Să se lapede de credința cătră nația lor și să se plece tot mai mult nației maghiare!, avînd a-și chema și poporul pe calea acestei plecări renegate.

În puține înimi române vor fi aflat osrecare răsunet, cât de cît,

aceste chemări hulpești papistașe ungurești. — S'au gîsit nu-i vorbă, unii, pușini, clerici ieșiți din acele seminare, cari în viața lor de păstori, prin Bihor și pe aiurea, s'au arătat „cap plecat”, nu s'au luat și nu să iau de pept cu atăcătorii drepturilor poporului nostru. Dar numărul lor nu e însemnat, — și nici să nu-l mărească Dumnezeu.

Semnele mai noue ne arată, că tinerii clerici trimiși de mai marii lor bisericesti în astfel de seminare, nu mai vor să sufere nici umilirea și plecarea spre pămînt, cită au suferit-o înaintașii lor! Mai nou rectorul (directorul) seminarului din Pesta, a întocmit un nou regulament, care restringe dreptul tinerilor români, nemaghiari peste tot, și mai mult decît în trecut, vrînd să i înstrăineze și mai tare de limba lor, de neamul lor, de ființa lor românească, în cei 4 ani ce au să-i petreacă între zidurile aceluia seminar șovinist. „Unirea” dela 16 August ne aduce următoarea știre foarte însemnată în ce privește ființa tinerilor clerici față de noua volnicie papistașă ungurească:

Teologii nostri archidiecezani (cari s'au țin de archidieceza Blajului) cari erau trimiși la seminarul din Pesta, au cerut Mărimilor lor bisericesti să fie chemați napoi în seminarul de casă (cel din Blaj), căci între împrejurările schimbate, nu vor să mai urmeze învățătura în seminarul din Pesta!

Ședința conzistorului de ieri a hotărît să păsească cu bărbăție (să remonstreze) la Primăteale — capul bisericii papistașe din Ungaria, — și la Directorul seminarului central din Budapesta, cerînd ștergerea rînduelilor volnice ce le-a dat mai nou directorul. Până la 1 Sept. Conzistorul din Blaj așteaptă răspunsul și apoi va lua hotăriri mai departe!

Ne bucurăm de sănătatea sufletească românească pe care o arată acești tineri prin cererea lor! Mai ales în timpurile prin cari trecem numai așa pot grăi și pot pași niște tineri cu adevărat români!

Biserica greco-catolică română trebuie să și încorde toate puterile a-și deschide seminarii proprii ori a-și lărgi la îndoiel cel metropolitan din Blaj, scăpînd de starea asta neprimicioasă de a-și mai trimite tinerii prin cele seminarii șoviniste papistașe.

Unele-altele.

Pentru adunarea dela Orăștie a »Asociațiunii« să fac pregătirile de lipsă din partea Despărțământului de aici al »Asociațiunii«. Despărțământul trimite prin sale soli din partea sa, pentru a ținea prelegeri culturale și a atrage luarea aminte a poporului asupra acestei adunări și a-l însușești pentru a lua parte la ea. Damele române s'au hotărât a ieși prin comune pentru a aduna lucruri de mâni femești pentru expoziția Reuniunii femeilor. — Atelierul lucrează cu zél la pregătirea de multe și frumoase obiecte. — Măestri români pregătesc și ei cu zor lucrurile pe cari să le expună ca meserieși români.

Rugăm cu stăruință pe toți inteligenții și cărturarii de prin comunele noastre, a se face propoveduitori însușești pentru această adunare și a primi cu drag pe damele ce le vor veni prin comune și pe trimișii despărțământului, stîndu-le în ajutor și ascultîndu-le cu drag îndemmurile!

Tisza în fața judecătoriei.

Politicii unguri ai partidelor koșutiște, au scos la iveală lucru interesant despre Tisza Pișta: că Maria-Sa, preacuratul „om mare“ al partidului „muncii“, în preajma celei de a doua pertractare a procesului lui Lukács, chemase la sine pe cîțiva din marlori chemați în acel proces și i-a învățat ce să spună și ce nu, în fața judecătoriei. Groful Karoly Imre, altfel rudenie cu Tisza, spune că de, Tisza i-a zis, că numai lucrurile acelea are să le spună tribunalului pe care le știe el nemijlocit ca înfimplate, iar cele pe cari numai le-a auzit, nu să țin de mărturisire. Adecă, mă rog, l'a învățat ce să spună și ce să nu spună la judecată! Károlyi însă i-a zis, că asta n'o poate face, el e de altă părere. Dacă e chemat ca martor, el trebuie să spună tot ce știe și ce a auzit în treaba asta. E apoi treaba judecătorului ce să iee ca hotărîtor și ce nu pentru formarea judecății sale.

Și acum foile din împotrivire îl scarmănă după vrednicie pe Tisza, care a cercat să înrîurească asupra martorilor chemați în procesul murdar alui Lukács, fratele seu de suflet, pe care voia să-l scoasă cu orice preț „curat“, deși știa și el bine cît de murdar este! Și că așa e, dovadă bună e și faptul, că el însuși Tisza, deși n'a fost citat, s'a înștiințat într'o bună zi în firul pertractării, ca „martor“ ce și el are ceva despus la judecată, — firește ca să fie spre ușurarea ocrotitului seu Lukács! Totuși Lukács a ieșit zdrobit din judecată, — și azi umbra lui Lukács să apropie să copere tot mai tare și pe strașnicul Tisza. Vor fi din asta bătăi cu săbii și cu pis-

loale între Tisza și cîțiva grofi ce au „cutezat“ a să atinge de el, și apoi tragerea naintea judecății, din care și Tisza poate ieși cioplit bine!

Mărturisire însemnată.

Titu Maiorescu și I. Brătianu despre politica viitoare a României.

Intîiul ministru al României, dl Titu Maiorescu, și dl Ionel Brătianu, capul partidului național-liberal, au făcut însemnate mărturisiri politice înaintea trimișilor alor doue mari ziare din Germania.

Dl Titu Maiorescu, a spus printre altele:

Avînd în vedere că Grecii și Sirbii au luat din hotarele ce și-le cereau Bulgarii pentru sine, cît mai mult, — a lăsat multă amărăciune în sufletele bulgare, și Bulgarii nu vor putea uita lesne aceste pierderi. Iute astfel de împregiurări, legăturile Bulgariei sunt azi, pe cît împregiurările o iarlă, încă cu România-cele mai bune.

Intre România nu s'a încheiat nici o înțelegere deosebită, ceva alianță (însoțire, tovarășie de arme), România rămîne la vechile ei legături de vecinătate.

S'a adăugat numai, o mărire a legăturilor de pretinie, cultivate de altfel și mai nainte, față de Rusia și Franța, — fără însă ca asta să tulbure vechile și încercatele legături față de întreita alianță (Germania-Austria-Italia).

Cu deosebire călduroase au ajuns apoi a fi legăturile dintre Regele Carol și Impăratul Wilhelm (al Germaniei).

Aceste mărturisiri, tilcuite mai pe larg, înseamnă: Politica României, care să ținea mereu de pulpana Austro-Ungariei, s'a abătut de-a binele din așezarea sa din trecut, abătîndu-se mult spre Rusia. Și: La Germania mai ține România, dar la Austro-ungaria, puțin de tot, — căci a văzut necredința ei venită pe urma înrîuririlor ungurești, tocmai în ceasurile celei mai grele încercări...

Iar dl Ionel Brătianu a spus:

România va urma politica dezvoltării pacifice și se va feri de orice ciocniri cu marile puteri, căufind în același timp să trăiască în bunăînțelegere cu statele balcanice!

Iar despre politica marilor puteri a spus, că ele nu să gîndesc alita la îmbunătățirea stării Bulgariei, cît la foloasele lor osebite, menite să împedece ieșirea statelor balcanice de sub tutoratul puterilor...

Pușcătură, asupra banului Croației.

Croația-Slavonia, țară până la un loc de sinestătătoare, care altfel să ține de Coroana Ungară, — e cîrmuită prin ministri sei și dieta sa croată, dar are în frunte un Ban, un iel de cap fără coroană, pe care însă nu și-l poate alege țara, ci il numește Maestatea Sa la propunerea guvernului din Pesta. Guvernul din Pesta numește de ban tot oameni

cari să sufoace avîntul național și de deplină libertate a țării, — pentru aceea Banul (Domnul, Voevodul) Croației, e în același timp cel mai urgent om în Croația, fiind el privit ca șpionul puterii maghiare și împedecătorul liberei dezvoltări naționale a țării.

De curînd a fost numit un nou Comisar Regal ca ochiu al guvernului din Pesta peste treburile din Croația, baronul Ivan Skerletz.

În 18 August, ziua Impăratului, în biserica mare din Zagrab s'a făcut slujbă pentru Impăratul, la care s'a dus și Skerletz și deregătorii de frunte ai statului. Cînd a ieșit dela biserică, înainte de a ajunge în uliță să se urce în automobilul ce-l aștepta, asupra baronului Skerletz, Comisarul Regal, a tras cineva un foc de revolver, a cărui glonț s'a băgat în în brațul drept al Banului. Înainte de a putea trage și al doilea foc, finerul care pusese gînd rău omului puterii, a fost prins și oprit a mai pușca! Comisarul regal s'a făcut palid că moartea, dar, ajutat de cei din jurul său, s'a dus pe picioarele sale la automobil și de aci la spital. În spital medicii i-au scos glonțul din mână și în 3 zile rana i-s'a încheiat afita, cît să poată părăsi spitalul, mergînd acasă și avînd să zacă acasă până la vindecarea deplină.

Prins, tinerul care a pușcat asupra omului puterii, a spus, că a venit anume din America, ca să omoară pe Comisarul, fiind el omul guvernului din Pesta, care împedecă libera dezvoltare a națiunii croate! E de însemnat că și asupra înaintașului lui Skerletz s'a tras foc de revolver, care însă nu l'a omorît pe el, ci pe un altul din preajma lui.

Foile croate ca și partidele politice naționale, să lapadă de orice legătură cu faptul criminal al tinerului, căci deși și ele sunt contra acestor Comisari aleși din Pesta, dar lupta contra lor nu vor să o ducă cu mijloace așa fioroase, cu încercări de omor, ci numai cu mijloace legiuite.

Glasul pizmei.

— „...să taie creanga de sub Ardeal“ —

Mai dăm azi o voce maghiară asupra marilor întîmplări din Răsăritul Europei, ca să vadă bunii noștri frați, cum pe politicii și cărturarii unguri îi arde la bătucă bărbăția și norocul României! Iacă ce scrie „Pesti Napió“, altă foaie mare și veche maghiară din Pesta (numărul dela 15 August):

„La încheerea păcii din București, Impăratul Wilhelm n'a spriginit pe cel mai credincios soț al seu, pe Francisc Iosif I. De ce? Pentruca la București să nu iasă biruitoare interesele (foloasele și trebuințele) Austro-ungariei ci ale Germaniei, cari cer, ca Hohenzollernii din București

și Atena, să-i facă în Răsărit slujba de pioniri!

(Familia domnitoare din România e cea de Hohenzollern, adecă ramură din cea care e și pe tronul Germaniei, iar în Grecia șede pe tron ca Regină o soră a Impăratului Germaniei, așadar iar o Hohenzollern-eană).

„Cum s'au petrecut lucrurile?“ — întrebă gazeta maghiară și apoi răspunde așa:

„Ungaria a rămas uimită grozav cînd din Viena i-s'a dat de știre, că dela Bulgaria cea învingătoare, trebuie deslipită o bucată de hotar pe sama României și că pentru îndeplinirea acestei cereri, Austro-ungaria va trebui dacă va fi de lipsă, să iee chiar arma! Noi Ungurii să înțelegem bine acest lucru: Ungaria să scoată sabia pentru România! Este o grozăvenie și numai a spune acest lucru: Ungaria să spriginească pe România, ca puterea ei să crească cu cincizeci de percente! Poate fi un guvern maghiar care să spriginească acest lucru, care e deopotrivă cu o vindere a patriei? În chipul acela are să se deslege pricina din Răsărit, cu privire la noi Maghiarii, încît din ea să iasă de-asupra preputerea României în Balcani?

Cei-ce cunosc politica răsăriteană a Austriei de pe vremea lui Andrassy, au băgat de samă, că Viena, dimpreună cu guvernele ungurești, au ajuns azi în talon (puse de-o parte) în folosul Hohenzollernilor din București, deși această politică e cu totul contrară intereselor maghiarimei în Balcani.

La Viena s'a crezut că România să va mulțumi cu Silistra și împrejurimea, dar România lăsa ată fără friu asupra Bulgariei, a luat dela Bulgaria un hotar de trei ori mai mare decît cel cu care să învoise Viena la dorința lui Wilhelm. La nesațul valah Viena își arătă dinții, dar în urmă fu silită a face față veselă, căci voia împăratului Wilhelm trebuie împlinită, chiar și dacă să taie creanga de sub Ardeal!“

Arată apoi că Bulgaria, atacată din cinci părți, a fost silită a-și pleca capul la București, dar Austria văzînd că cu cît va fi scurtată Bulgaria, cu alit să va întări România și Sirbia, — a început a spriginii Bulgaria, cerînd revidarea păcii dela București, dar împăratul Wilhelm a luat partea țării cari au frînt puterea Bulgariei, așadar contra noastră (a Ungurilor!). Nici Italia nu vrea revizuirea, și așa Austro-ungaria să vede părăsită de „aliații“ sei, — și primind la hotarele sale: »O Românie cărcia i-au crescut coarnele, o Sirbie Mare și un Muntenegru-mare!«... Adecă tocmai contra dela ce să lupta ca...

Este și mult adevăr în ce spune gazeta maghiară cătrînită, dar și mult glas al pizmei pentru izbînzile frumoase ale României.

Pacea

Începe a să lăsa tot mai binefăcătoare și tămăduitoare a multelor rane din cari singură statele balcanice pe urma războierilor ce tinură acuși un an de zile.

Regele României a întărit și din partea sa prin Decret Regal (vestire sărbătorească și oficioasă) încheerea păcii între România și Bulgaria. Regele Bulgariei face același lucru zilele astea. Vor urma apoi dietele țărilor, cari să dea și ele întărire noilor stări de lucruri și largiri ori îndreptări de hotare.

Primejdii nouă

să ivesc înse pe urma purlării Turciei. Turcia nu numai că nu vrea să se retragă la hotarul ce i-l'a dictat Europa, dar încă înaintează spre Bulgaria! Faptul acesta ar fi hotărât pe Rusia, — precum spun știrile mai nouă, — a păși mai hotărâtă contra Turciei! Iar să vorbește de înarmări rusești cu scop a sil' pe Turcia să dea Bulgariei hătarele ce i-s'au statorit!

Vom vedea de-o va face.

Vrednicia recunoscută.

Am avut prilejiu a vorbi mai adeseori în această foaie și în adăusele ei economice, despre băncile noastre românești. Și, potrivit firii noastre iubitoare de vorbă oablă, am spus și binele și răul unde l'am văzut. Pentru că am cutezat a spune și cite-o vorbă prea oablă, am umblat destul cu capul spart, dar n'are a zice.

Printre băncile de cari am spus vorbe bune, e și banca „Agricola” dela Hunedoara, care face lucruri aievea frumoase, nu adunând numai camete după banii ce-i dă împrumut, ci fiind de ajutor poporului pe căi pe care alte bănci ale noastre n'au cutezat încă să calce, deși toate văd că bine e a face așa. Anume această bancă face mare negoț cu bucate, și în loc să dea oamenilor bani ca să-și cumpere bucate cu prețuri grele, așa cum li le-ar croi negustorii lacomi de prin cele piețe, — ea le dă în sași bucatele, cu prețuri cinstite, creștinești și frățești. Dă apoi economilor împrumuturi pe vite, și în alte feluri vine în ajutorul sărăcimei din acel ținut.

Ne pare bine cînd vedem că vrednicia acestei bănci, începe azi a fi recunoscută și de oameni de specialitate, cum li s'au zice, adecă de oameni pricepători în meseria despre care grăesc. Anume „Revista Economică” din Sibiu, scrisă de oameni pricepuți în treburi de-ale băncilor, nu-și mai poate nici ea ascunde buna prețuire față de banca dela Hunedoara, ci în numărul seu mai nou, vorbind despre adunarea generală a „Agricolei” mărturiseste și ea următoarele:

„Adunarea generală a băncii »A-

gricola» din Hunedoara s'a ținut în 3 August n. pe lângă un interes destul de mare, dat fiind că munca acestui an de lucrare încheiat la 30 Iunie, a dat roade îmbelșugate. Cu toată criza ce bîntue, »Agricola» n'a încetat de loc creditul în bucate.

Lipsa țăranului a fost mare și ajutorul băncii a fost cerut din toate părțile țării. S'a și dat cu prisosință. A împărțit pe credit aproape 300 vagoane de cucuruz în anul de afaceri încheiat!

»Și aceasta răspunde cam la un jumătate milion coroane, sumă uriașă în asemănare cu capitalul de lucrare al băncii.

»Prevederea oamenilor dela conducere a cumpănit și a ținut departe ori și ce lucrare păgubitoare, ce s'a îndreptat contra desvoltării acestei bănci folositoare, mai cu samă în acest an de preavădită criză financiar-economică!»

Groaza potopurilor.

După potopurile neîndurate ce s'au răvărsat peste Ardeal și Bănat, apoi în părțile Tisei, — par'că și mai mult biciul lui Dzeu a fost potopul ce s'a răvărsat asupra comitatului Abauj-Torna în Ungaria de Miazănoapte, în zilele de 8-12 August. Unul din cele mai înfloritoare comitate ale țării, cel numit, a fost în acest timp așazicînd tot sub apă! Iacă citeva amănunte despre starea bieților locuitori ai acestui comitat în acele zile:

La comuna Miglécz începe marea, căci locurile cu șes ale comitatului nu să mai vadă ci numai o apă ce pare o mare prinsă între dealuri, ca țărmi ai ei, — iar pe la Tornynosnémet acea mare e și mai grozavă. Abia ici colo să mai vede din apă vârful cite unei clăi de grîu.

În Garád zece casa s'au surpat bătute de valurile apei înalte de un metru și peste un metru! — La Novaj de sus și de jos 250 jugăre stau sub apă. — În Hernádvécse s'au surpat șase case. — În Fulókécsse 16 case! — În Fáj mai multe case. În o casă se îngămădisse 30 de Țigani, scutindu-se de furtună groznică ce bîntuia pe-afară! De-odată unul bagă de samă că casa pîrae și să ivese înțuia crepătură în părătele ei. Ies iute toți din ea, înofînt prin apa ce o împresurase. Peste o minută un trăznet puternic izbește în casă și o despică! — În Vizolya trăznetul a omorît un ficior și a aprins trei case. — În Hernadpetri două case s'au prăbușit de valuri.

— În Zsujta au fost pescuite din valuri trei trupuri de oameni înecați aduși te miri de pe unde. — În Nera de sus opt case s'au prăbușit. — În Alsovadasz potopul a dus cu sine 120 de case! În Gagybéton șase case căzute în ruină. În Szárazvölgy o sută de case au fost parte prăbușite de tot, parte ruinate.

Și așa mai departe. Potopul alor

doauă zile a făcut din acest comitet pagube de două-trei milioane dinir'una!

— Dela Uioară să vestea în același timp creșterea de nou a Murășului, care a nimicit abia mai înainte băile cele scumpe de sare din acest opid.

Pe la Șimleul-Silvaniei, în Ardeal, papubele sunt tot așa de mari ca aproape cele din Abauj-Torna.

— În comitatul Zolyom să vestește cu data de 18 August: Ploile nesfîrșite ce să țin de mai multe zile a scos din alvie riul Garam, care a făcut pustiiri îngrozitoare în acest comitat. În unele puncte a fost întreruptă umblarea trenurilor. Tot așa pe la Rozsnyó și Loșonj.

Și în alte multe părți ale țării încă.

La războiu ori la nuntă?

Urmăm azi cu spicuirea prin foile streine, asupra felului cum a răspuns România la chemarea de mobilizare a țării. Arătăm azi cum descrie acest lucru trimisul marelui ziar italian „Jurnal de Geneve” care a mers însuș s'o vadă și să scrie despre ea:

„În România — zice el, — mobilizarea s'a îndeplinit cu o repeziciune fără seamăn și a întrecut orice așteptări!

În adevăr, mai toate ziarele din Europa vestiau, că România mobilizînd va putea fi gata să pătrundă în Bulgaria, cel mai curînd după douăsprezece zile. Iată însă că nu a trecut nici o săptămîină, și oastea regalului Român călca peste frontiera bulgară! Acest sfîrșit uimitor se datorește în întîia linie admirabilei pregătiri pe care statul major a desăvîrșit-o în cursul celor din urmă luni, iar în al doilea rînd pornirei însufleșite cu care locuitorii s'au grăbit să îndeplinească poruncile date! De fapt mobilizarea aceasta e mai presus de toate națională, populară chiar (dragă poporului).

În ziua de Vineri 4 Iulie, porunca pentru mobilizarea celor 5 corpuri de armată, fu adusă la cunoștința întregii țări, cu deslușirea, că îndeplinirea ei va începe să curgă de Sîmbătă la miezul nopței.

Uriașa însufleșire cu care a fost primită vestirea mobilizării în tot regatul, nu poate fi descrisă! Numai dect orașele și satele înălțară steaguri; toată lumea se adună pe străzi; alaiuri cu muzica în frunte se alcătuiră ca prin farmec și mulțimea începu să străbată ulițele în strigătul de „Trăiască România!” Clopotele sunau cu vioiciune sgomotoasă la toate bisericile! În port sirenele (fluierile) va-poarelor șuerau din răspuțeri!

Sîmbătă seara la 7 ore, muzicile militare au pornit dealungul străzilor din inima Bucureștilor sunînd adunarea, pe cînd la marginea orașelor și în sate, gorniști (trimblăși) călări și pedestri chemau pe celșeni sub arme!

Nimic nu poate zgrăvi adîncea înlipărire pe care și-o lăsa în suflet priveliștea unui neam adunat în ju-

rul steagului său cu alita veselie, fără zor nesăbuit, fără șovinism care să treacă marginile, însă cu acea bărbăție, care stă bine în clipele hotărîtoare și cu senina bucurie pe care o pricinuește îndeplinirea unei dorințe hrănite îndelungă vreme!

Preoșii cuvîntau în mijlocul poporului adunat sub cerul liber!

Frămîntarea ținutului pînă Duminecă seara; apoi se așternură cu toții pe muncă. Cai, trăsuri și automobile acum adunate, aleargă sub conducerea militarilor. Zidurile se acoperă cu afișe (placate, vestiri prin tipărituri) cari sună așa: unul aduce la cunoștința circumiștilor că de aci înainte vînzarea beuturilor spirituoase alit la soldași cît și la civili, nu va mai fi îngăduită; un al doilea oprește pe negustori să urce prețul măncărilor și hotărește prețul mărfurilor de trebuință neapărată; pedepse crîncene așteaptă pe cei cari se vor încumeta să înfrîngă aceste porunci!

Guvernul plătește funcționarilor mobilizați leafa pe o lună de zile înainte, precum și o plată de războiu. Toate băncile s'au hotărît să dea mai departe plățile slujbașilor chemași sub arme. De asemenea circuirea împarte ajutoare familiilor nevoiașe ale rezerviștilor mobilizați. În fiecare județ, comitele s'au alcătuit în acelaș scop și liste de subscripție de ajutoare s'au pornit. Am avut prilejul să vadă copii din popor golindu-și pușculițele (picsușele cu bănușii lor crușăși) în mîinile doamnelor din comitetul de adunare pentru armată. Un moșier dintr'o comună aproape de orașul Brăila a dăruit 50 hectare ce se vor împărși rezerviștilor din satul său, precum și o mare sumă de bani pentru cei rămași la vetre după mobilizarea capilor de familie. Pilda a fost urmată de foarte mulți alți proprietari.

Casarmele vuesc de o hărnicie, infrigurată; ele seamănă cu niște furnicare. Numărul de rezerviști și de voluntari e așa de mare, încît toate regimentele s'au îndoit la număr! Imbrăcămîntea, armatura hamurile, totul fusese îngrijit de mai înainte, și pe măsură ce un regiment era gata, pornea la gară pe trecut de băețandrii din partea locului. În drumul său, de amîndouă laturile străzii, mulțimea îl înfîmpina cu urale și cu o adevărată ploaie de flori. Chiar femeile înăbușau tristețea care năpădește sufletul lor de mame și soții în aceste clipe cînd vedeau plecînd pe bărbății și copiii lor.

Am fost martor la o scenă care spune mult. Al 38-lea regiment de linie trecea în aclamașionile poporului; deodată în fața unei biserici vedem un altar ridicat, iar preoșimea înaintează călără coloana de ostași aruncînd cu apă sfinșită asupra vitejilor ce merg la războiu! Această clipă sărbătorească e un semn al vremii!

Fratele american bun.

Zilele astea am primit 2 dollari (10 cor.) dela cinstitul frate Român Andrei Bârsan aflător azi în Wilsonburg (America), în care ne scrie:

„Vă rog să binevoiți a trimite foile D-Voastre „Libertatea” cu adausele sale până la sfârșitul anului de față. fratelui meu Ioan D. Bârsan, fost primar în comună Voivodenii-mici (comit. Făgărașului), și cumnatului meu Andrei Manceriu, primar acum, în aceeași comună. Foile le plătesc eu cu plăcere. Ei pare-mi-se cetesc alte foi românești, dar eu am voe să celească și foia dumneavoastră”.

Mulțămim cinstitulul român din America pentru zelul ce arată a duce cât mai multă lumină națională în casele celor iubii ai sei, dându-le privilegiu a celi și alte foi naționale, afară de acelea pe care poate le-or fi având încă. E vrednică de multă laudă fapta cinstită românească a dlui Andrei Bârsan din Wilsonburg! Dzeu dă-i deee noroc și spor în toate ale sale!

Școala de stat arde și oamenii nu vor s'o stingă.

Foile maghiare din Pesta aduceau săptămîna trecută o știre foarte mult grăitoare pentru politica maghiară și simțămintele cu care ea e primită de poporul nostru, chiar și în părți crezute mai înapoiate în privința asta, cum e Bihorul. Iaca ce spunea marele ziar maghiar „Pesti Hirlap” (numărul dela 13 August):

„Corespondentul nostru din Oradea-mare ne telegrafiază următoarea întâmplare, care ne arată ura ce să hrănește în ținuturile naționaliste față cu ideea de stat maghiar și neplăcerea lor cea împungătoare, în toată golăciunea ei: Ministrul de culte a numit nu demult pe Toth Imre, învățător diplomat, de învățător la școala de stat din comuna românească Botean (în Bihor).

Românii din Botean încă îndată la numirea lui, au început a murmura contra dascălului maghiar. Cînd apoi ei încep a învăța pe copii după rînduelile planului de învățămînt, și cînd îi învăță să cînte „Hymnusz”-ul (cîntecul național maghiar care să începe cu versul: „Binecuvîntă Doamne pe Maghiar!”...), dascălul primi o scrisoare anonimă (a cărei scriitor nu-și spune numele) în care e amenințat, că să se depărteze cît mai curînd din sat, că de nu, va fi tocat în cap!

Nainte vreme l'au așteptat în cale, pe un drum ce cade așa mai de laturi dela comună pe care știau că are de mers, trei oameni cu fețele negrite cu fuingine, și au sărit la el! L'au întins la pă-

mînt și unul din ei a pușcat asupra lui din revolver, dar chipul nevestei sale pe care îl avea în buzunar, a oprit trecerea glonțului în trup. (N'o fi fără minciună vorba asta? S'ar părea că mai curînd învățătorul Toth a visat odată un vis urit ca acesta, în care chipul făcător de minuni a nevestei sale l'a mîntuit de moarte, oprind glonțul de revolver!... Red.)

Învățătorul a făcut arătare despre această întâmplare la deregătorile administrative și la judecătoria.

Puțin după asta, cineva a pușcat asupra lui pe cînd trecea pe drumul de țară spre Tileagd. Tot atunci i-au spart casa intrînd în ea și aruncîndu-i pe jos sfirticate hainele și zdrobindu-i mobilele.

„Luni (în săptămîna trecută) învățătorul Toth a plecat din comună, la cursul economic dela Ciaba. Înainte de plecare, iară a căpătat o scrisoare amenințătoare, în care stătea scris: „Ai să pieri, căne de ungur, dacă nu te cari de aici!” Învățătorul atunci, din precugetare, a dus cu sine și pe soția sa. Marți apoi scrisoarea a fost arătată la procurorul din Orade, și s'a cerut scut nou dela judecătoria.

„La asta Românii din Botean au răspuns cu aceea, că au spart noaptea casa dascălului, au vărsat petroleu pe mobilele din ea și — i-au dat foc!”

„Zidirea școlii de stat, locuința învățătorului, toate mobilele și hainele lui și o stupărie de mare preț, au ars toate cenușe!”

„Focul nu numai că nimenea nu l'a stîns, dar Valahii, ca animalele sălbatece, zbierînd și hohotînd de rîz, jucau în jurul flăcărilor!”

Trebue să fie cineva orb de tot să nu vadă cît de mare e partea — minciunii în această veste-veste.

Noi un singur lucru vedem în toată știrea: Gazeta maghiară zugrăvește pe dracu pe păreji! O fi ars ea școala din Botean, știe Dzeu de ce tocmai după-ace jupînul dascăl a plecat la plimbare (tot pe spesele statului la cursul de economie dela Ciaba), ducîndu-și cu sine nevasta. Să poate că în flăcări stingînd focul, pe care l'or fi simțit prea firziu, oamenii nu vor fi sărit. Dar încolo nu poate fi decît o mișelie să arunci asupra unui popor ponosul de punător de foc și stălător în drum cu fețele unse cu funingine, — fără a putea adeveri ceva din cele ce le spui!

Un lucru să bage de samă gazele maghiare cari scornesc astfel de vești încornorate: Să nu învețe ele pe Români a face, aceea-ce, azi încă nu fac: A pași în acest fel față de dascălii de stat și față de școlile de stat, puse cu pulearea pe capul satelor noastre, ca fabrici de maghiarizare! Că Românii noștri, mai ales prin Bihor,

sunt tocmai de o îndelungă răbdare îngrozitoare față de toți volnicii și netrebnicii ce vin și-i calcă pe cap, — dar dacă „Pesti Hirlap”, și alte hirlap-uri nebune, le scot ponosul că ei atacă cu revolvere pe dascălii de stat, încît numai fotografia din buzunar îi mîntue de intratul glonțului în pept, (nu rîdeți, dacă puteți), și că ei pun foc școlilor de stat, — apoi a lor să fie răspunderea dacă vor trezi în capul unor Români gînduri, că s'ar putea să păsească și în acest fel față de oameni și așezemintele acestea!

Nu e lucru cuminte a tot zugrăvi pe dracu pe părete, că odată îl poți și vedea!

O petrecere, în folosul Fondului ziaristilor.

Lancrăm, Aug. 1913.

Duminecă în 10 August n. a avut loc la Lancrăm (lîngă Sebeșul săsesc) o petrecere arangeată de inteligența din comună pentru „Fondul ziaristilor”. Petrecerea a reușit foarte bine. Am rămas încîntați toți cîți am luat parte la ea. Dar am rămas mulțumiți și de faptul, că a dat și un venit curat de 60 cor. pentru numitul fond, sumă care s'a și trimis la banca „Ardeleana” din Orăștie, spre alăturare la fond. Amintim aci cu plăcere pe acei cari au binevoit a solvi peste prețul de intrare în folosul fondului:

Dr. Emil Sabo, prof., a dăruit 5 cor., T. Muica preot 2'50 cor., Vasile Vasilca not. 3'50 cor., Zaharie Mihăișan preot, Danil Petracșu not. Iacob Sîinea teol., Nicolae Stanciu crîșmar, Simion Petrașcu m. pantofar, Avram Oarga crîșmar, cite 1 cor. V. Hăjăgan 50 fil., I. Bucur inv. penz. 40 fil., I. Ordean cojocar 20 fil. S'a răscumpărat învitarea Simion Trifan arîndator cu 2 cor.

Cei ce au fost arangeatorii petrecerii sunt vrednici de toată lauda pentru pornirea lor și pentru scopul în slujba căruia au pus petrecerea.

Cor.

Cinstea își capătă recunoștința sa.

Cît s'au aflat în București, solii de pace a statelor din Balcani au fost rugați mai de un ziarist român, mai de altul, să și spună deschis, fără încungiu, părerile lor asupra purtării României și asupra stărilor ce s'au format prin pășirea ei la mijloc. Că părerile Sîrbilor și a Grecilor sunt mîgulitoare pentru România, nu ne miră, doar acelor țări le-a fost cu o mîntuire pășirea la mijloc a României. Mai mult am fi fost dornici a ști părerea solilor bulgari, cci cam supărați pe România, cari dară nu vor grăbi a o coperi cu laude atunci cînd nu le vrednicești. Totuși și solii bulgari au spus cuvinte foarte

plăcute despre România și armata ei intrată în Bulgaria. Ministrul Ra-deff a zis printre altele:

„Armatele d-voastre s'au condus și să conduc, nu să poate mai omenește! Guvernul bulgar n'a primit nici o singură plîngere în contra oștirilor d-voastre, ba întreagă populația bulgară (toți locuitorii) sunt încîntați de învînta soldaților d-voastre”!

Da. Și pot fi încîntați Bulgarii de prin locurile prin cari au trecut trupele române. Ba ni-se pare că aceste trupe ar avea cuvînt de plîngere: Pe multe locuri Bulgarii văzînd că Românii nu jăfuesc, nu strică, ci plătesc tot ce iau dela ei pe sama armatelor, — au prins curagiu a fi obraznici și cereau și storceau tot prețuri îndoite dela Români pentru lucrurile ce le dădeau!

Purtarea cinstită, cultă, a trupelor române, și-a primit recunoșterea chiar din partea conducătorilor statului bulgar!

Din Turtucaia.

Ziarele din Țară primesc acum aproape zilnic scrisori din orașele de pe hotarele nou cuprinse dela Bulgari, arătînd cum să pface pe acolo viața, făcînd tot mai mult loc vieții românești, noiei stăpine. Unui mare ziar din București, i-se scrie mai nou din Turtucaia:

„Intreg orașul își schimbă înfățișarea pe fiecare zi ce merge. Să lucrează din greu a da Turtucaciei o înfățișare mai europenească, să reparează pavajul (pardoseala străzilor care era în stare slabă), trotoarele, și s'au luat măsuri aspre pentru ținerea curățeniei. S'au dat jos toate firmele (tablele de de-asupra prăvăliilor) cari erau bulgărești, și să înlocuiesc cu altele românești, sau pe care e scris bulgărește, dar și românește! Căci, precum să știe, în Turtucaia Românii sunt mai număroși decît Bulgarii și Turcii, și ei cer acum negustorilor, să țină samă de ei, de mulțimea Romînilor din oraș și de aceea, că de aci încolo orașul lor face parte din Țara-Românească!

Cursele postale (dusul postei) între Turtucaia (pe șarmul bulgar al Dunării) și Oltenița, dincoace de Dunăre, să urmează regulat.

Patrile militare circulă (umblă) mereu prin oraș pentru siguranța locuitorilor.

Pe străzi sunt și aici puse lădițe de băgat scrisorile în ele. Pe aceste lădițe era scris bulgărește. Acum strălucește de departe pe fața dinainte a lor o tablă albă, pe care e scris cu litere mari: Poșta Română! Și tot așa prin celelalte orașe trecute sub domnia României. Nu va trece multă vreme și vom avea o viață românească plină în tot hotarul cel nou.

Mari legături comerciale între România și Sirbia.

Urmările amestecării României în războiul dintre Bulgaria și contrarele sale, încep deja să se a-rate, multe și însemnate. Sirbia, de bucurie că pășirea României a fost hotărâtoare și i-a ajutat a ajunge la încheierea la care a ajuns, — vrea să se apropie tot mai mult de România și să încheie cu ea cât mai multe legături! Intre altele vrea să împreune Sirbia cu România prin încă două locuri cu linii ferate, așa că scurgerea negoțului între România și Sirbia să fie cât mai viuă, mai ușoară. Sirbia vrea ca multe cumpărări de mărfuri ce ei îi lipsesc, să le aducă pe viitor, cât numai poate, din România și nu mai mult din Austro-ungaria, cea care mereu să pune în contra Sirbiei și a binelui ei.

Mai mult: Intre România și Sirbia, ba și cu Muntenegru și Grecia, să face uniune de postă, în acel fel, că epistolele și pachetele și banii, să se trimită și în aceste țări tot pe lângă taxele (plățile) ce să plătesc azi în lăuntrul țărilor. Azi pentru o epistolă pusă în România pentru Sirbia ori Grecia, plătești mai mult ca pentru una ce merge în Țară, — pe viitor țărilor acum împrelinite vor să înlăture dintre ele această ose-bire, contopindu-se așa zicând într-una în ce privește posta, — așa cum e de pildă contopiă Ungaria cu Austria și cu Germania.

Semne mult grăitoare acestea pentru viitorul lucrurilor Răsărit dela Impărăția noastră!

NOUȚĂȚI

Rezerviștii ce erau adunați, mobilizați, în Bosnia-Herțegovina, ducând acolo zilele destul de urite, pline de suferințe și de scârbe, — au început a fi trimiși acasă spre scaunul regimentelor lor și de acolo spre vetrele lor, unde sunt așteptați cu ațita dor și pe cari vetre, în lipsa lor, s'au vărsat atâtea lacrimi tănuite, stoarse de lipsă și de teamă de ziua de mâne. Aducă-i Dzeu pe toți în pace în mijlocul celor iubiți ai lor!

Mare bucurie pentru soldați! Săptămîna asta a adus soldaților din toată Impărăția austro-ungară bucurie mare:

Maestratea Sa, la sfatul ministrului de războiu, s'a îndurat a hotărî, ca în anul de față să nu să țină marile manevre ale armatei! Numai micile manevre de batalion și regiment, — cari sunt tocmai pe sfârșite. Incolo manevrele de brigadă, de divizie și de corp, adevărate manevrele cele mari, să nu să țină!

Știrca asta a venit la trupe Luni în săptămîna de față. Și ea a stîrnit o bucurie uriașă în șirele soldați-

lor. Rezerviștii cari erau să vie pentru manevre, — nu vor mai fi chemați! Cei cari, primind chemările mai înainte, au venit, au fost trimiși napoi acasă, fără a mai fi îmbrăcați.

Dar a nimănui nu e mare bucuria ca a soldaților ce slujesc în anul al 3-lea. Aceștia, în loc să fie desbrăcați de mondurul militar prin 12—14 Septembrie, vor fi dați stării lor civile deja acum în 23 August n., așadar cu vre-o 3 săptămîni mai înainte!

Să spune că pricinile pentru cari s'au lăsat manevrele, ar fi mai multe: Intii că în Bosnia și Croația și în sudul Ungariei, s'a strecurat un pic de sămînță de coleră, și marile manevre, cari adună la un loc oameni din toate colțurile țării, ușor pot ajunge a fi răspînditoare de coleră și acolo pe unde ea nu ar fi ajuns. Un om din un ținut molipsit, duce coleră în tabăra cu oameni din ținuturi curate și o dă și aceluia. Dovadă România, care ducîndu-și oștile pe cîmpurile cu coleră ale Bulgariei, își aduse colera și în țara proprie, care înainte de războiu era curată!

A doua pricină ar fi: Că au stat destul sub arme de un an de zile cele 300.000 de soldați îngămădiți la hotarele despre Sirbia și Muntenegru, și au înghițit atîtea milioane, încît împărăția are cu adevărat lipsă de odihnă în cheltuielile pentru armată. Și doar marile manevre sunt și ele împreunate cu cheltuieli de zeci de milioane! Mai pune că timpul nepriincios a împedat dezvoltarea roadelor hotarelor. Acum să mai vii cu marile manevre să le mai calci și să le faci și tu stricăciuni, — nu e cel mai cuminte lucru.

Iar unii să fac cobe rea, și zic că nu e lipsă acum de chemarea rezerviștilor sub arme, că și așa la toamnă vor fi iar mobilizați! Să nădăjduim că vorba asta e o prorocie mincinoasă, — și să ne bucurăm și noi cu soldații noștri de aceea, că nu-s manevre și ei pot pleca mai de timpuriu acasă, să fie de bucurie familiilor lor și de ajutor la lucrul cîmpului, cel rămas și el cam înapoi.

Ca la noi, mai rar aiurea. Un ziar din Pesta scrie un articol în care își bate joc în clip pișcător de stările din țară dela noi, pe temeiul unui anunț mic din o gazetă din Pesta. S'a tipărit anume în o foaie de acolo un anunț de mărițis, prin care o fată zice: „Cel ce mă va lua pe mine, îl fac șef de gară“ (mai mare la o stație de la căile ferate).

„Cîși slujbași fineri de pe la stații să vor fi imbat minunatei fecioare, care poate face șef de gară în țara asta! — zice ziarul maghiar.

„E foarte frumos ce scoate la iveală acest anunț, că adevărat să află în țară la noi tată sau unchiu sau tator sau altul cineva, care e domn așa de puternic, încît poate de fetei

ori nepoatei sale cutare, ca zestre o slujbă de șef de gară, așa cum îi dai altă zestre oarecare sau mobile pentru două odăi.

„E touseși minunat că azi să vestește în țara noastră, chiar prin foi, că: Nu acela va fi înaintat în scaunul de conducător al unei stații la calea ferată, care s'a făcut vrednic de asta prin munca sa din greu, prin istețimea și școala sa, prin vrednicia sa, — ci acela, a cărui musteți plac mai mult fetei mele!“...

Ei, ce te mai năcăjești onorabilă gazetă găgăuță! Ai uitat că trăești în Ungaria, în care acest lucru e mai mult ca de toate zilele! Haid pe aici printre noi ne-maghiarii, și noi să-ți arătăm ne-vrednicia șezînd în scaunele de deregători! Ba și-om arăta, că tocmai vrednicia, cinstea, bărbăția, sufletul drept, sunt pedecile cari te fac a nu putea ajunge în acele scaune! O! Pe la noi e și mai frumos!

Intia rîndunică... In 18 August n. am primit la redacția „Libertății“ cea dintii scrisoare din orașul Dobrici, cel mai mare oraș din Cadrilaterul alăturat la România, scrisoare ce poartă pe ea marca postală română și sigilul românesc al postei române. E o carte postală ilustrată (cu chipuri), aducîndu-ne vederi din orașul Dobrici: Tîrgul, o stradă și vederea mai multor case de frunte. Scrisoarea cea tipărită pe ilustrată, e încă bulgărească, dar scrisoarea cea de mână, e românească, asemenea scrisoarea de pe sigilul postei, iar marca postală e cu chipul Regelui Carol, ca și încolo în Țară, — ca vestire lumii, că a început a lucra acolo posta română și în același timp viața românească! Scrisoarea ne-a venit ca frățesc salut din România Nouă dela dl major Dr. N. I. Bianu.

Perdere mare la tutun. Statul a speculat mereu cu slăbiciunea omenească de a fuma, făcîndu-și din ea un izvor de venit tot mai gros. Cam la 5—6 ani statul a urcat prețul tutunului și a țigărilor, și a văzut că bine face, căci lumea pipătorilor cumpără tutunul și țigările și așa, și el, statul, să trezește cu creștere de zeci de milioane în venitele sale. Nainte cu doi ani iar a urcat prețul tutunului și al țigărilor. Și un timp oarecare să părea, că a ieșit bine și aceasta speculă a statului. Dar anul de față pare că începe a se răzbuna. La tutunul mai ieftin, nu să simte scădere, dar la țigările gata, de foițe ca și de foi, să simte o scădere mare. Îndeosebi la cele scumpe. În cele dinții 3 luni a anului de față, s'au vîndut de pildă țigările de foi „Cuba-Portorico“ din cari în anul trecut în 3 luni se vînduseră 33 milioane, astan în aceleași 3 luni numai 27 milioane, cu 6 milioane mai puțin!; țigările „Portorico“ în loc de 40 milioane, numai 34 mil., cu alte 6 milioane mai puțin!; țigările scurte ungurești cu peste 1 milion mai puțin, iar felurile țigări de foi venite gata din străinătate, din cari anul trecut s'au vîndut în 3 luni 102 milioane, astan în același timp abia 88 milioane, adevărat cu 14 milioane mai puțin!

La celelalte încă vre-o 5 feluri de țigări de foi, asemenea scădere cu zeci și sute de mii. Iar la țigăretele de foițe (de hîrtie), scăderi asemenea de mari. De pildă la țigăretele zise „Hölgy“, scădere de vînzare de 27 milioane bucăți; la „Drama“ 15 milioane, la „Duna“ 40 milioane, la Pricessas 6 milioane, la „Sport“ 7 milioane, și așa mai departe. Tot așa mari scăderi la pachetele de „Purziceanu“ și „Herțegovina“.

De tot, să scoate la iveală că a perdut statul în acest sferă de an preț de 20 milioane coroane! — Și ce-o mai fi crescut pierderea în al doilea pătrar de an.

Cei dela conducerea regiei tutunurilor statului, află pricina acestei scăderi în două locuri: intii spun că anul rău a silit pe fumători a să restinge în fumai ori a trece dela țigările cele mai fine și mai scumpe la altele mai ieftine. A doua pricină o află în faptul, că și în acest timp să aflau grămădite încă în Bosnia Herțegovina peste 300 de mii de soldați, concentrați acolo de frica războiului, — iar acești 300 de mii de oameni, aproape toți fumători, nu mai fumau tutunul unguresc din țară, ci de cel bosniac aflător acolo, și asta încă face mult.

Un lucru înse il mărturisește și conducerea regiei tutunurilor: fumătorii de tutun (cari trag din pipe) să țin la rînduiala din trecut! E inu au slăbit-o cu pipele lor. Napoi au dat mai ales fumătorii țigărilor și țigăretele și tutunurilor celor scumpe!

Cam trist alestat pentru pipașii de tutunuri ordinare și ieftine. Ei n'au învățat a și cruța mai tare creșterii lor nici în acest an rău, precum să vede că o fac păturile mai domnești ale pipătorilor.

Rămășițe de mamut în Bihor. În hotarul comunei Vad, din Bihor să află o peșteră mare, vestită pentru adîncimea ei și pentru lucrurile găsite în ea de cercetătorii învățați. Că au aflat în ea multe oase de animale din lumea străveche, de pe cînd să aflau pe pămînt animale mult mai mari ca cele de azi. În luna trecută, Iulie, geologul (învățatul cercetător de pămînt) Dr. Iuliu Kormos din Pesta, a mers în comuna Vad, în Bihor, să facă săpături în peștera de acolo, bănuind că în adîncime în pămînt poate găsi lucruri și mai interesante. Așa a și fost. Săpînd el cu 8 oameni, până la adîncime de 3—4 metri, au început a da peste șemne cari vorbesc învățaților despre epoca (vremile) „de piatră“ cum îi zic ei acelei vremi, cînd oamenii, neavînd încă știința de a-și fabrica ferul și unelte din el, își făceau uneliile de lipsă din piatră. Au găsit și aci în peșteră un ciocan de piatră, lucrat dur, prost, că n'aveau uneltă de fer cu care să-l facă mai frumos, ci poate tot cu piatră îl ciopleau cît puteau. Au aflat săgeată de piatră, săpă de

piatră, săcure de piatră, și unelte de zgăriaț pământul (în locul sepei ori plugului), și unelte de casă; au găsit apoi o căpăjină de om, mare, fără forma regulată a capului omenesc de azi, ci cu fruntea mai căzută în lăuntru. Au dat apoi peste o coastă de animal de vreo 3 metri de lungă, și altele ceva mai scurte lângă ea, — acestea s coaste de mamut, animal străvechiu, mult mai mare ca elefantul de azi, dar a cărui vișă s'a stins de pe pământ. Că așa să împușnează peste tot animalele cele de tot mari, cari au putut trăi bine numai până lumea a fost așa-zicind toată a lor, sălbatecă, nestăpinită de omul cel cu aliftea feluri de arme, care le restringe hotarele libere ale lor, în cari mai pot trăi numai animale mai mărunte. Dar și soiurile celor ce pot încă trăi în lume, ca și însuși neamul omenesc, să vede că tot scad în măsura mărimii lor, degenerază cum să zice, să fac tot mai mici, mai pipernicite. Așa arată și căpăjina de om aflată în peștera din Bihor, care vadește, că pe cînd să afla uriașul animal mamutul pe pământ, era și omul un uriaș față de omul de azi. Prost, dar mare! N'avea săcure sclipicioasă de fer cu care numai te joci trăind și ciopind, mai mult rupea, sfărîma, lemnul, dar avea în schimb braț puternic, încît nici nu-i trebuia mult săcurea, că-ți frîngea peste genunchel lemnul cel ca piciorul de gros! Despre astfel de vremuri interesante și demult-demult apuse, ne vorbesc descoperirile ce le scot la lumină săpături de acestea prin peșteri mari, prin locuri cari au fost potrivite a să retrage a locuș și a pieri în ele animale sălbatece și oameni aproape tot așa de sălbateci ca și acele animale.

Convocare.

Despărțământul Orăștie al „Asociațiunii”, să convoacă prin aceasta la adunarea generală anuală, care să va ținea la 28 August n. (ziua de Să-Mărie) în comuna Orăștioara-de-jos, la orele 2 d. a., cu programul prescris. Să vor ținea și prelegeri populare și declamări.

Pentru comitet: Dr. A. Vlad, dir. desp., Dr. Romul Boca, secretar.

Advocat român în Borgoprund. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am mutat cancelaria advocațională din Rodna-veche, în Borgoprund. Cu stimă Dr. Octavian Furnea, avocat.

Sărbări culturale în Teaca. Joi în 28 Aug. n., la Să-Mărie, la 4 ore p. m. își va ținea adunarea generală Despărțământul „Teaca” al Asociațiunii și comitetul filial „Teaca” al Fondului de teatru român, în sala școlii greco-catolice române din Teaca (în Bihor). În aceeași zi producțiune teatrală urmată de dans, se va aranja seara la orele 7. în sala nouă a hotelului „Gross” din Teaca. Venitul curat e destinat pentru zidirea bisericii române din loc.

Despărțământul Tinca al Asociațiunii. Membrii Despărțământului Tinca al „Asociațiunii” precum și toți sprijinitorii acestei instituții, se convoacă prin aceasta

la Adunarea generală ce se va ținea Duminecă 11/24 August, la orele 11 a. m. în Beliu, cu programul oficios. Tinca, 4 August 1913. Dr. Andrei Ilie m. p. directorul desp. Eugen Sibiiian m. p. secretarul desp.

Abonaților cu pachetele

acelor adecă, cari primesc mai multe foi (5—10—15—20) pe adresa lor pentru atîța ori atîța cetitori din comuna lor, — li-să face cunoscut, că acesta e cel din urmă număr, ce se mai trimite acelor, cari sunt în restanță cu plata foilor pe jumătatea a doua a anului, — ori ar fi avînd chiar ceva restanță pe timpul de până aci. N'am vrut să le oprim foile mai nainte, în toiul zvonurilor de războiu, căci știam că ar cădea foarte rău ori-cui oprirea foilor în acele zile. Acum că lucrurile s'au liniștit, putem vedea de făcut ordine și cu plăfile.

Să grăbească dară acum acești abonați cu pachetele, a aduna banii dela cetitorii lor și a ni-i trimite, plătind înainte foile, căci altfel nu li-să mai trimit.

O domnișoară inteligentă, din Orăștie, află momentan aplicare în „Librăria Națională” S. Bornemisa. Reflecțiile să se prezinte în persoană în localul Librăriei.

Petreckeri.

— Tinerimea Romînă din „Țara Băiței” invită la producțiunea teatrală împreună cu joc, ce o va aranja Joi, în 28 August n. 1913 în „Hotel-Călmănești” din Băița. Venitul curat e destinat pentru fondul de înfrumșetare al bisericei și școlii rom. gr.-or. din Băița.

— Tinerimea rom. din Giurtelec și jur invită la Concertul Teatral și Petrecere de vară urmate de dans, cari se vor aranja Joi, în 28 August st. n. a. c. (sărb. Adormirea Preacuratei Vergure Maria) în salele școlii române din loc. Venitul curat e destinat în favorul „Reun. Femeilor Rom. Sălăgene”.

— Tinerimea română din Brad și jur invită la producțiunea teatrală împreună cu joc, ce o va aranja Joi, în 28 Aug. n. a. c. în pavilionul hot. „Coroană” din Brad. — Venitul curat e destinat pentru achitarea pianului ce să află în proprietatea despărț. „Asociațiunii” din loc.

— Petrecere de vară să arangiază din partea tinerimii române din Sebeșul-săsesc și jur Joi, în 28 Aug. n. (Sf. Mărie) în pavilionul de vară dela hotelul la „Leul de aur”. — Damele și domni sunt rugați a se prezenta în toaletă de stradă sau în costumul comunei la care aparțin. Venitul curat e destinat pentru fondul „Casei Naționale”.

„Zorile”, „Granița” și „Grănițerul”, foi ce ieșeau la Caransebeș, au încetat a mai ieși, fiindcă redactorul lor, dl G. Donnat, a fost pedepsit pentru doi articuli tipăriți în ele. Pentru un articol a fost închis la Crăciun și a scăpat în 25 April, iar pen-

tru al doilea, intitulat „Judecata ungu-rească”, și-a început la 1 August pedeapsa de 3 luni în arestul din Seghedin, și va fi liberat abia în 11 Noiembrie. Așa a fost silit a-și înceta foile. Scăpînd din arest, are de gînd a le scoate iară dela Anul-nou încolo.

In scop de răspîndire

dăm aceste foi dela 1 August v. până la capătul anului, — așadar 5 luni de zile, („Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Spicuirile Economice”) pentru numai 2 cor. tuturor celor ce doresc a intra acum ca abonați noi!

Colera în România nu a mai dat înainte, dar nici nu s'a stins. În țară la noi asemenea numai în câteva locuri s'au mai ivit îmbolnăviri cu semne de coleră. — Să nădăjdueste că lupta medicinei, dacă și oamenii îndeplinesc îndrumările ce li-să dau, — va reuși a scăpa țara de aceea, ca fioroasa molimă să prindă putere.

Cărți școlare aprobate.

Abecedarul și Cărțile de cetire pentru școala poporală, anii II.—IV., de Dr. I. Stroia, D. Lăpădat și I. Crișan, edițiile mai nouă sunt aprobate de P. Ven. Consistor archid. sub Nr. 8396/913, iar cea pentru anii V. și VI. sub Nr. 234/912.

Din partea In. Ministru: Abecedarul, ediția III-a sub Nr. 89,898/912. Cărțile de cetire: pentru anul II. ediția IV. sub Nrul 179,312/912, anul III., edițiile II. și III. sub Nrul 116,523/912, anul IV. ediția II. sub Nr. 148,080/912, anii V.—VI. ediția I. sub Nr. 45,574/912. (1067) 2-3

POSTA REDACȚIEI

Toma A din Straja. Scrisori scrise cu ceruza, nici nu le cetim. Mai ales așa îndesat scrise pe amîndouă laturile hîrtiei, de e cit scrisoare, cit dungă de ceruză de dincolo. Scrie cu cerneală, rar și frumos, să se cetească ușor. Altfel merge dintr'una în corfa cu hîrțile rele.

Gavril Ciottos, Youngstown (America). Foile și-au mers neîntreput la E. Federal Street numărul dat, iar apoi, de cînd ni-ai scris, îți merg pe numărul dale dela postă (Box 732). Vezi că acolo la cuartir și-le-a luat cineva și nu și-le dădea.

Gr. Dragoș, Verona (Am.). Ți-am trimis de cei 50 cenți, cărți în preț de 1 cor. 50 fil.

Atanasie Rada, Youngstown (Am.). Foile și-au mers regulat pe adresa „The Dollar S. C.” Acolo trebuie căutate. Acum îți merge pe adresa dată.

Ion Murari, Garrett (America). Cu cei 2 dollari trimiși, ești plătit pe jumătatea asta a anului și trei luni din anul viitor.

M. C. — Ne scrii despre moartea vrednicului preot Cosma din Crăciunești. Dar pe scrisoarea dale nu e nici un dat, de unde ai scris-o, cînd? Nici aceea că regretatul preot cînd a murit, de cîți ani a fost, cit a păstorit, etc.? Așa nu putem folosi astfel de scrisori nedeplînce.

Publicațiune.

Magistratul orașului Szászváros (Orăștie) aduce prin aceasta la cunoștința On. publică pune în vînzare lemno din pădurile orașului cu următoarele prețuri:

1) Lemne amestecate din Cucuiș, stînjinul cu 13 cor. la fața locului.

2) Aceleași lemne pentru streini (cari nu sunt locuitori din Orăștie) stînjinul cu 15 cor.

3) Lemne de fag din depoul dela Șibișel, stînjinul cu 21 cor.

4) Lemne amestecate din Cucuiș transportate la locuință, cu 28 cor. de stînjin.

5) Lemne de fag transportate la locuință 32 cor. de stînjin.

Lemnele de fag se pot transporta din 15 Octobrie, cele amestecate deja de acum.

Țidurile de lemne, plătindu-se preșul de vînzare, se eliberează de Cassa orașului.

Despre transportarea corectă precum și așezarea exactă în stînjin a lemnelor, să îngrijește magistratul.

Szászváros (Orăștie) în 7 Aug. 1913.

primar substitut:

Szász
senator.

(1072) 1-2

CONCURS

Magistratul orașului Szászváros (Orăștie) a decis să edifice întărituri la țărmurii rîurilor Bieriului și Șibișelului în forma de ziduri de petriș mare învîlit în mreaja de sîrmă. Scopul acesta are lipsă de petriș din rîu de mărime de peste 8 cm. Pentru adunarea și punerea în figuri la fața locului a acestor pietri, public acest concurs. Pietrișul ar fi de predat la podul lingă Colegiului-mic, cea 1000 m. cubici, lingă podul cătră Romos cca 500 m. cub., și la podul Romoșelului și sta-bilimentul electric cca 1200 m. c. Concurenții au să înainteze ofertele la magistrat până în 26 August la 12 ore a. m.

Orăștie (Szászváros) în 14 August 1913.

primar substitut:

Szász
senator.

(1072) 1-1

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENE, căci Vă trimite numai **vinuri bune, curate** și pe lingă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fl., Rizling 86 fl.,

Roșu 1 cor. Siller 78 fl.
Carbenet 1 cor. 10 fl.

Vinuri noi: Alb 58 fl., Siller 60 fl., Rizling 62 fl.

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase imprumutate pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENE,
proprietar de vii în Șiria
Világos, (Arad. in.)

20-20 (947)

Un tinăr

din familie bună, absolvent de 3 sau 4 clase gimnaziale, reale sau civile, află loc ca

practicant

la firma:

Ioan Comșa & Fiu

(1062) 3-3 Săliște (Székelysz.).

Căsătorie.

Tiner solid, cu purtări bune, în vîrstă de 25 ani, măiestru de profesiune brutar (pitar), s'ar căsători cu o doamnă de măiestru care să aibă și ceva zestre, cît să-i fie de ajutor la începerea meseriei.

Scrisorile să vină la administrația foii, — care le trimite la locul lor. (1064) 3-3

Să caută

la subsemnata societate un comis pentru despărțămîntul băcămiei, tot aici să primește imediat **un învățacel** din casă bună care care să fie absolvit de cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale

"CONSUM"

societate comercială pe acții
(1069) 2-3 Blaj (Balázsfalva)

Publicațiune.

Comuna Orlat dă în întreprindere edificarea școlii comunale, prin licitațiune publică mincendă ce se va ținea în 31 August 1913, la 11 ore a. m., pe lingă prețul de strigare de 46.000 cor.

Înainte de începerea licitațiunii se primesc și oferte în scris.

Vadiul e de 5% dela prețul de strigare.

Planul, preliminarul, condițiile de licitare și formularul de contract, se pot vedea în fiecare zi în oarele oficiale la primăria com.

Comuna își rezervă dreptul de a alege dintre oferenti de întreprinzător pe cel care-l va afla mai potrivit. (1070) 2-2

Primăria comunală.

"RIUREANA"

Însoțiri de anticipații și magazin, Șugag. — Mezőgazdasági raktár és előlegzési szövetkezet

Convocare.

„Onorații membri ai însoțirii de anticipații și magazin „Riureana” să convoacă prin aceasta la adunarea generală ordinară,

ce să va ținea 31 August n. 1913, la orele 2 d. a., la localul însoțirii pe lingă următorul

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii și a comitetului de revizie asupra rezultatului de gestiune a anului 1912/13.
2. Statorirea bilanțului pe anul 1912/13 — și împărțirea profitului curat.
3. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere.
5. Modificarea paragrafilor 44 și 45 ai statutelor.
6. Alte eventuale propuneri.

Șugag, în 1 August 1913.

Oct. Berghezan
director.

George Perian
membru în direc.

Meghivó.

„Riureana” mezőgazdasági raktár és előlegzési szövetkezet t. cz. tagjai ezenel egy az egyelet helyiségében 1913 augustus hó 31-én d. u., 2 orakor meglartando

rendes közgyűlésre,

küvetkező tárgysorozat mellett maghivatnak:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság az 1912/13 év ügymenelétéről szolló jelentése.
2. Az 1912/13 évi számadási mérleg megállapítása és a tisztanyereség felosztása.
3. Két (2) igazgatóságtag megválasztása.
4. A felügyelőbizottság megválasztása.
5. Az alapszabályok 44 și 45 §§-ainak megmodosítása.
6. Más eselleges javaslatok.

Sugág, 1913 August hó 1-én.

Berghezan Okt.
igazgat.

Perian György
igazgatósági tag.

Contul-Bilanț. — Mérleg-Számla.

Pe anul de gestiune dela 1 Iulie 1912 până la 30 Iunie 1913.
Az 1912 üzleti évről évi július hó 1-től 1913 évi június hó 30-ig.

Activa-Vagyon.

Numărar de casă — Kézpénz	2138'78
Cambii — Váltók	60971'32
Impr. hipotecare — Jelzálogkölcson	20604'10
Oblig. cu cavenji — Személyes-hitelek	1560'—
Mobiliar — Butorok	K 200'—
Abscriere — Leirás	20'— 180'—
Inter. transitorii — Átmeneti kamatok	3904'60

K 89358'80

Passive-Teher

Capital social — Üzletrészek. Tag 163. Üzlet rész 466	11644'—
Fond de rezervă — Tartalék alap	2094'33
Fond de zidire — Építkezési alap	170'82
Depuneri — Betétek	36045'85
Cont-curent — Folyó-számla	22240'—
Reescont — Visszleszámitolás	13310'—
Creditori — Hitelezők	1398'14
Dividendă neridicată — Fel nem vet osztalék	306'24
Interese anticipate — Átmeneti kamatok	883'80
Profit curat — Tiszta nyereség	1265'62

K 89358'80

Contul-Bilanț. — Nyereség és Vesteség-Számla.

Spese—Kiadások.

Interese: — Kamatok:	
la depuneri — betétek után	1907'41
la cont-curent — folyó-számla után	1767'62
la reescont — visszleszámitolás után	847'40
Salare — Fizetések	590'—
Spese — Költségek	325'50
Chirie — Házbér	50'—
Dare: — Adó:	
a) 10% dare la interesele după depuneri 10% adóbetéti kamat után	K 190'74
b) dare, aruncuri și diverse contribuții, adó, pótdadó és különféle illeték.	32.84 223'58
Amortizare la mobiliar — Leirás butoroknál	20'—
Profit curat — Tiszta nyereség	1265'62

K 6997'13

Venite—Betétek.

Interese: — Kamatok:	
la Escont — váltóleszámitolás után	4943'54
la hipotecă — jelzálogkölcson után	850'96
la oblig. cu cavenji — személyeshitelek után	96'70
Proviziuni — Jutalék	1105'93

K 6997'13

Șugag, 30 Iunie 1913. — Sugág 1913 Iunús 30-án.

Octavian Berghezan m. p.
director — igazgató.

George Perian m. p.
contabil — könyvelő.

Ioan Bogdan m. p.
cassar — pénztárnok.

DIRECTIUNA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Octavia Berghezan m. p. **George Perian m. p.** **Ioan Avram m. p.** **Cutean Nicolae m. p.**
Ioan Bogdan m. p. **George Gros m. p.** **Teodor Ciuchendea m. p.**

Confronțind conturile cu registrele principale și auziliare le-am aflat în deplină ordine.
Jelen számlákat megvizsgáltuk és a fő és segédkönyvekkel összehangzásban találtuk.

(1071) 1-1

Șugag, 30 Iulie 1913. — Sugág, 1913 Iulius hó 30-án.

Comitetul de supraveghiere. — A felügyelő bizottság:

Ioan P. Bogdan m. p.

Cernat Andronic m. p.

Dumitru Străulea m. p.

Catilina Ioan m. p.

Crețu Dumitru m. p.

Invățacel.

Un băiat, absolvent de 1—2 clase gimnaziale, reale sau civile, află aplicare ca învățacel în prăvălia de băcănie, coloniale și bumbăcărie alui:

Nicolae Tintea

com. rom. în Hunedoara
(1074) 1-1 (Vajdahunyad).

Carol König

pictor de odăi,
de firme și zidiri,

ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 16-26

Un practicant

din familie bună, absolvent de 2—3 clase gimnaziale, reale sau civile, și care posedă limba germană sau maghiară, se primește în prăvălia de manufactură, băcănie și ferărie a firmei

Nicolae Răchitan

Săscior, (Szászcsor, Szebenmege).

(1060) 3-3

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5¹/₂ %

după mărimea sumei și termenul de abdicere. Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 6-20

DIRECȚIUNEA

Publicațiuni.

I.

In cancelaria subscribului află aplicare un practicant notarial cu începere din 1 Septembrie a. c. Reflectanții să se însinue cât mai curînd.

Lancrăm, (posta Szászsebes) 6 August 1913.

Aurel Barbu
notar.

II.

Comuna Lancrăm dă în arîndă pe calea licitațiunei publice ce să va ținea în 28 August 1913 după amezzi la 2 ore, moara comunală de făină, pe 6 ani. Prețul strigării 2940 cor. Vadiu 10%

Cauțiã în bani gata 2000 coroane.

Condițiunile mai de aproape să pot vedea în cancelaria comunală.

Lancrăm, (posta Szászsebes) 6 August 1913. (1068) 2-2

Primăria comunală.

III.

Comuna Lancrăm esarendează dreptul de vînat pe 6 ani. Licitația să ține în 28 August 1913 la 10 ore înainte de amezzi.

Prețul strigării 100 cor. vadiu 10%.

Lancrăm, 6 August 1913.

Primăria comunală.

Moșie de esarendat.

Cu 1-a Octombrie a. c. să dă în arîndă pe mai mulți ani moșia stătătoare din 159 jug arător 5 jug. 1393 □ finat, 12 jug. 182 □ pășune, 4 jug, 259 □ grădină. Curte spațioasă cu supraedificațiile trebuincioase.

Informații să pot lua la scrisa proprietăreasă.

Moșia să află în comuna Szentgyörgyválya ctul Hunyad p. u. Pusza Kalán.

văd. I. Buda Sándor proprietăreasă. (1068) 2-3

„Compagnie General Transatlantique“

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare repezi,

Havre—Newyork

și

Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelarii:

Budapesta, VII. Baros-tér. 15.

Telefon: József 14-97.

(1033) 8-26

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =

ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS
Strada Berilului Nr. 8.

Intreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pămînt, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cii și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apeducte, jilipe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu încredere firmei, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

11-28
(1023)

Moșie de arîndat

in mărime de 330 jugăre să află în comuna Ciuguzel-Fugad, comitatul Albei-Inferioare, potrivit cu deosebire pentru prăsierea oilor. Informațiuni mai deaproape dă proprietarul:

Nagy Pál

(1059) 3-3 primpretor în Nagyenyed.

Cost de casă

foarte bun, cu gust și ieftin, să capătă la ospătăria Wilhelm Müller din Orăștie, Drumul țării (vechii ospătărie a lui Vlad).

(1066) 2-3

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.

Giro-Conto la „ALBINA“. Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare“ societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: Parteniu Cosma, directorul-executiv al „Albinel“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca Generală de Asigurare“ face totfelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările să pot face la oricare bancă românească (Instituit de credit), precum și la agenții și bărbaiții de încredere al Societății. — Prospekte (îndrumări și lamuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acviziatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

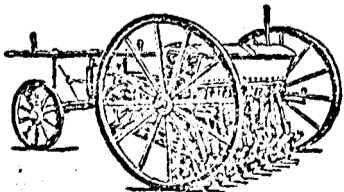
„Banca Generală de Asigurare“ dă lamuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare“, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agenturile ei principale din Brașov (fil. „Albina“) și Arad (József-főherceg-ut 1/a), în Orăștie la „ARDELEANA“ (di Simion Dămăh, funcționar).

Frații GÖMÖRI, Magazin dela fabrică Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jerek în Blansko.

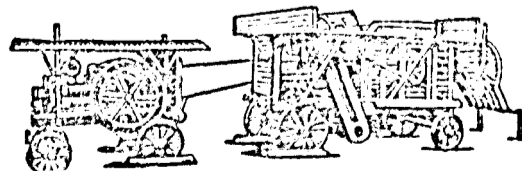

Recomandăm mașinile de sămănat, construcțiile tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corăspunde întru toate timpului de față.

cerea cimentului și spargerea petril. Cumpărătorii serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îl cercetăm noi acasă personal pe speșele noastre, prin ceea-ce cumpărătorii cruță provizlunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Mașinile de imblătit cu motor, instalările de mori și mașinile de imblătit, pe cari le-au liferat firma FRAȚII GÖMÖRI sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorabilor economi.

Mal departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvălugul pentru zdrobirea pietrișului cu soluri de piatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mal mare; cum și a se mina cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă. Instalări complete pentru țiglarii, mașini pentru produ-

Garniturile de imblătit cu motor: distinse cu numeroase premii liferăm pe lingă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de imblătit trimitem gratis un monteur la fața locului.